

ΛΟΥΔΩΒΙΚΟΣ ΝΑΠΟΛΕΩΝ.

Θίλγεται μὲν καὶ φωτίζεται ὁ φιλομαθὴς ἄνθρωπος ἀναγιώσκων τῶν αἰοσόφων τοῦ βίου· ἐνθους ἄθυμος καὶ ὠφελείται πολὺ μᾶλλον γνωρίζων ὄψωτον ἐκ τοῦ σὺνεγγυς τοὺς ἐξόχους ἄνδρας, ὅσοι διέπρῃσαν ἐφαρμόζοντες τὴν θεωρίαν εἰς τὴν πράξιν.

Οὐδεμία ἴσως χώρα ἄλλη παρὰ τὴν Γαλλίαν δὲν πρῶτον ἐβίβησε τὸ γενετήριον τοσοῦτον μεγαλοφυῶς νομοθετίας, ἀνδρείους στρατηγούς καὶ ἐνδόξους ἀρχοντας. Γίγδεν ἐνθυμείται μετὰ τῶν ἄλλων τὴν ἀείμνηστον ἐκείνην συνεδρίασιν, διὲ πάντες τοῦ ἔθνους οἱ πρόκριτοι, πανταχόθεν συνηγμένοι ἀνεκρίνισαν μὲν διὰ μιᾶς ὅλον τῆς ὑπαρχούσης κοινωνίας τὸ εἰσιμώρροπον σύστημα ἔθυσιασαν δὲ αὐτομάτως εἰς τὸν βωμὸν τῆς πατρίδος καὶ κληρονομικὰ πρόνομια, καὶ τιμὰς πατροπαράδοτους, καὶ δικαστικῆς ἐξουσίας δικαιώματα· καὶ χρηματισμοῦ πλουσίους καὶ διαρκεῖς πόρους. Τοιαύτη πολιτικὴ αὐταπάρνησις, μέγλουσα βεβχίως νὰ ἐξομοιωθῆ δια παντός ἐνώπιον τῶν νόμων τῶσαν ἐτερογενεῖς τάξεις, καθὼς ὁ χριστιανισμὸς ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, δὲν ἐφάνη ποτὲ εἰς κἀνένα τόπον.

Εὐτυχὴς ἦ νῦξ τῆς 4 Αὐγ. ὑπὲρ τῆς Γαλλίας, ἀνδὲν πρηρηκολευθεῖτο ἀπὸ πολλῆς ἀποπράδας ἡμέρας! ἀ· διέμενον ἀρχιφθῆς καὶ ἀμώμητος ἡ ἀκμὴ ἐκείνη τῶν γενναίων φρονημάτων καὶ τοῦ ζήλου τῶν κοινῶν καλῶν, ἦτις ἐκάλεε πάντας τοὺς ἄλλους λαοὺς μάρτυ-

Τόμ. Α'.

ρας τοῦ πατριωτισμοῦ, καθὼς ἐπειτα τῶν θριάμβων.

Ἐπεσε τότε τὰ σύστημα τῆς παλαιᾶς κυβερνήσεως, τὸ ὅποιον ἐπεσπιαζεν ὡς τανύφυλλος δρυς ὅλον τὸ ἔδαφος τῆς Γαλλίας· ἀλλ' αἱ ρίζαι ἔμενον εἰστέτι βαθύως ἐξηπλωμέσαι, οἱ δὲ νεωτερισταὶ μὴ ἀρκέμενοι εἰς τὰ γενόμενα, ἤθελον καὶ αὐτὰς καθάπαξ νὰ ἀνασπᾶσωσιν ἀνέλαβον δὲ ἠράκλειον καὶ ἀπέραντον ἄθλον, μὴ ἀναλογιζόμενοι ὅτι ἡ ἀπόλυτος ἐσότης ὑπάρχει ἀνέφικτος, αἱ δὲ βελτιώσεις καταρθεῦνται βαλμηδὸν καὶ ἀπαιτεῖται χρόνος πολὺς εἰς στερέωσιν των. Ἦτο ὅμως εἰμαρμένον ἴσως νὰ γεννηθῆ ὁ ἐμφύλιος ἐκεῖνος πόλεμος, διὰ τὸν ὅποιον κατεκερματίσθη ἡ πολιτικὴ εἰς πολυαριθμους φατρίας, καθὼς ἡ πίστις εἰς αἰρέσεις. Ὅσπια ἄμιλλα ἀκολούθως πρὸς τὰς ἀλληλοδιαδόχους μεταβολάς! ὅσοις δὲ συνωθισμὸς εἰς τὴν ἀπώλειαν! Στρατηγοὶ καὶ πρόεδροι, καὶ ναύαρχοι, καὶ διευθυνταὶ διαφόρων συμβουλίων, οἵτινες ἤξιωθησαν ἐνίστε νὰ κατοικήσωσι τῶν βασιλέων τὰ ἀιάκτορα, ἐξήχησαν δὲ μεγάλην δύναμιν, ἀπήγοντο ἔπειτα ἀλληλοδιαδόχως εἰς τὰ δεστωτήρια, ἐκείθεν δὲ συνήθως καὶ εἰς σφαγὴν, ἀνδὲν πρόσθανον νὰ διασωθῶσι φεύγοντες εἰς ψυχρὰ κλίματα, ἢ εἰς ἠλιοκαύτους τόπους. Πολλάκις τοὺς ἀπέδιωκεν ἡ βία, ἐνῶ οἱ ἄνεμοι ἀντίπρῃφοι πνέοντες, τοὺς ἐμπόδιον νὰ μακρυνθῶσιν· οὕτω δὲ νουτηγάντες τινες ἐπεκαλοῦντο ὡς εὐεργετικὸν σύμπτωμα τὴν τρικυμίαν (1) ἄλλοι δὲ σοφοὶ, διάφοροι ἀφριού-

(1) Οἷον ὑστερον ὁ διαβόητος Νομοδιδάσκων Μερτιέρ εἰς τῆς Ὁλλανδίας τὰ παράλια